

NOWY

Kurjer Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Wtorek, dnia 12 maja 1914 r.

Redakcja i administracja „Now. Kurjera Łódzkiego” mieści się w lokalu przy ul. Zachodniej № 37.

Interesowani do redakcji, zgłaszać się mogą od 12 do 3 po południu i od 6 do 7 wiecz. Administracja otwarta od 8 rano do 7 wiecz.

Adres telegraficzny „Łódź Kurjer”

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca, za artykuły nieoznaczone z góry ceną, honorarjów

Prenumerata w Łodzi wynosi rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, miesięcznie kop. 50.

Za odnośnienie do domu lub przesyłkę pocztową dolicza się 20 kop. miesięcznie.

Za przesyłkę zagranicę dolicza się 60 k. miesięcznie

Zmiana adresu 20 kop.

Telefon № 253.

Cena ogłoszeń: I-sza strona 50 kop. za wiersz lub jego miejsce, nadesłane 50 kop., nekrologi i reklamy 15 kop., ogłoszenia zwyczajne 10 kop., Drobne ogłoszenia 1½ kop. za wyraz

Ogłoszenia zamiejscowe: I strona 50 kop. reklamy po 20 kop., zwyczaj. 12 k. za wiersz lub jego miejsce, w tekście 75 kop.

administracja **wypłacać nie będzie.**

Agentury: w Łodzi Biuro ogłoszeń „Promień”, Piotrkowska 81; w Pabjanicach A. Wadzyński, Zamkowa 28; w Zgierz: Nowy Rynek, kiosk Aleksandra Lacha
WYŁĄCZNE PRAWO przyjmowania ogłoszeń w Rosji, zagranicą i w Król. Polskiem, oprócz Łodzi i okolicy, oddane jest Domowi Handl. L. i E. Metz i S-ka

3,000 rubli.

Zgubiono portfel z 3,000 rubli w gotówce i różnymi papierami procentowymi. Znalazca zechce pieniądze i papiery 2% zatrzymać u siebie a zwrócić jedynie bilet kupiony na beneficjusz znakomitych humorystów Bima i Boma, odbyć się mający jutro w środę w cyrku Cinisalego.
POSZKODOWANY.

Dziś odbędą się bezpłatne porady prawne w redakcji naszego pisma od godz. 6 do 7 wiecz.

Dzisiejszy numer składa się z 8 kolumn.

KALENDARZYK.

Wtorek, 12 maja 1914 r.

Dziś: Pankracego M.

Jutro: Serwacego B. W.

Praca oświatowa*).

Niemalą mówi się u nas o pracy oświatowej i każdy człowiek dobrej woli uważa się za powołanego do zbierania głosu w tej sprawie, każdy gotówby odrazu nam powiedzieć, jak pracę oświatową prowadzić należy. A przecie ludzi rzeczywiście świadomych rzeczy niezmiernie mamy mało. W krajach zachodnio-europejskich, które choć rajem, ani idealnym wzorem nie są, ale gdzie działalność kulturalna nie napotyka przynajmniej na tak barbarzyńskie przeszkody, na jakie każdy działacz u nas jest narażony, niemalą już zrobiono w kierunku usystematyzowania i utęcia w pewne normy pracy oświatowej, która stała się poniekąd specjalnością jak wiele innych. Obfite doświadczenie pozwoliło też

zgrupować niemało materiału, z którego potem ważne wnioski wyciągać się dają.

A przecie w naszych wyjątkowych warunkach, gdy siłami społecznymi, najczęściej tylko amatorскими, musimy zaspakajać najpilniejsze potrzeby życia narodowego, należyte zrozumienie zadań i dróg działania pracy oświatowej jest bodaj czemś jeszcze ważniejszym, niż gdzieindziej. Ważnego też czynu dokonali autorzy i wydawcy wymienionej w tytule książki, będącej jakby encyklopedją pracy oświatowej na ziemiach polskich.

Książka ta jest pracą zbiorową najwybitniejszych naszych działaczy oświatowych. Podaję tu spis treści w całej jego rozciągłości, bo lepiej niż długie opisy świadczy on o wartości tej bardzo cennej pracy. H. Orsza — „Początki pracy oświatowej w Polsce”, L. Krzywicki — „Drogi oświaty”, H. Orsza — „Praca oświatowa wobec zadań wychowania narodowego”, M. Heilpern — „Jakim warunkom odpowiadać winna książka popularna”, H. Orsza — „Piśmiennictwo popularne w Polsce”, H. Orsza — „Nasze biblioteki powszechnie”, M. Orsetti — „Nowa metoda organizacji czytelnictwa”, Wł. Weychert-Szymanowska — „Nauczanie analfabetów”, J. Dziubińska — „Kursy dla młodzieży rolniczej”, H. Orsza — „Zadania uniwersytetów ludowych”, dr. M. Stępowski — „Latarnia projekcyjna na usługach pracy oświatowej”, dr. Zofja Daszyńska-Dolińska — „Domy ludowe”, T. Borowski — „Działalność oświatowa w robotniczych związkach zawodowych”, dr. Zofja Daszyńska-Golińska — „Walka z alkoholizmem w służbie oświaty i etyki”, dr. T. Szydłowski — „Muzeum jako czynnik oświatowy”, dr. Z. Gargas — „Popularyzacja muzyki”.

Wszystko to razem składa się na gruby tom o 500 stronicach i zapatrzono jest w obszerne skorowidze, znakomicie ułatwiające praktyczne korzystanie z książki.

A właśnie cel praktyczny autorzy i wydawcy mieli przedewszystkiem na widoku; książka ma służyć jako podręcznik dla tych wszystkich, którzy pracą oświatową u nas zajmują się.

Nie mogąc tu wchodzić we wszystkie szczegóły pracy takich

rozmiarów i tak bogatej treści, zaznaczę tylko, że ciekawe artykuły o dziejach naszego ruchu oświatowego dowodnie wykazują zależność między pracą oświatową i panującymi warunkami politycznymi: napięcie i wydajność pracy oświatowej wzrasta się w epokach żywszego biegu całego życia społeczno-politycznego i wyraźnie spada w epokach rodzimej lub zewnętrznej reakcji. Rodzaj tej pracy i sposoby jej prowadzenia także są bardzo ciekawym przyczynkiem do układu stosunków w rozmaitych czasach i miejscach. Tak np. gdy w Królestwie zaczął się oświatowej przychodzić na wieś ze dworu i noszą na sobie wszystkie znamiona pańskiego podarku, to na Śląsku, gdzie ani szlachty, ani inteligencji polskiej nie było, praca oświatowa jest samodzielną robotą ludową i nosi też na sobie piętno swego pochodzenia, przy dobrych chęciach i wielkim nakładzie ofiarności nieraz ujawnia brak nieco głębszego wykształcenia u tych, którzy prowadzili ją, dając ze szczerem sercem to, czym chata ich była bogata.

Książka ta, jako obszerny zbiór wskazówek praktycznych i tematów do zastanowienia się dla wszystkich działaczy oświatowych i organizatorów wszelkiego typu towarzystw kulturalnych, powinna się znaleźć w biblioteczkach każdego naszego towarzystwa i w ręku każdego działacza i działaczki.

Jan Hempel.

Kult bohaterstwa.

Znany publicysta, Antoni Chołoniewski zwraca słuszną uwagę, że zajmujemy się zbyt wiele sensacją brzydoty ludzkiej, natomiast zapominamy o sensacji piękna moralnego.

Chołoniewski opiera swoje rozumowanie na przykładach i przypomina na wstępie śmierć d-ra Stanisława Droby, docenta uniwersytetu Jagiellońskiego.

„W chwili — pisze — gdy rozlepiano plakat pośmiertny z tem niemówiącym nazwiskiem, dowiedzieliśmy się dopiero, jak wielką i wspólną duszą uszczupliła nasze szeregi. Dr. Droba był bakterjologiem. Do leczenia w szpitalu krakowskim dostał włościanina, zarażonego straszliwą chorobą, nosacizną. Z pasją u-

czonęgo i z bezgranicznym oddaniem się idealnego lekarza, dr. Droba zabrał się do walki z tajemniczym i groźnym światem drobnoustrojów. I skończyła się ta walka tragicznie. Chory, człowiek prosty, ocalał — człowiek nauki zapłacił życiem swe zwycięstwo. Dr. Droba zaraził się podczas leczenia. Umarł wśród strasznych męczarni. Konał dni kilka, widząc z całą jasnością, że koniec zbliża się nieuchronnie! Wobec nadciągającej śmierci dr. Droba zachował spokój, który najwyższym podziwem napełnił otoczenie. Uporządkował swe sprawy rodzinne, żegnał się z towarzyszami pracy, uczniami i przyjaciółmi, i nareszcie — sam wydał szczegółowe rozporządzenia, jak ze zwłokami postąpić, aby zapobiec rozszerzeniu się zarazy. Wśród okropnych mąk ten mężny człowiek patrzył już na siebie, jako na obiekt medyczny — i miał jedną tylko myśl niespokojną: aby nie pociągnąć za sobą innych ofiar.”

Zyją więc i w naszych czasach bohaterzy, tylko nie zawsze ich dostrzegamy, albo też nad czynami ich przechodzimy do porządku dziennego, ustępując miejsca niezdrowej sensacji.

„Uczony, którzy ginie w walce z siłami przyrody, lotnik, wążący się na śmiertelną podróż w przestworzu, poszukiwacz podbiegunowy, czy telegrafista, dający do ostatniego tchu sygnały z tonącego statku, są to nowoczesne nasze typy bohaterskie. Naród polski i tutaj może wskazać na swoich synów. W ich świetnym orszaku lśni postać dr. Droby, postać wielkodusznego lekarza, który na spotkanie śmierci idzie bez zmużenia powiek i pada, jak żołnierz, na stanowisku. Są to bohaterowie woli. Obok nich stoi bohaterstwo afektu, z nowym szeregiem dusz wybranych.”

Polak, ks. Beyzym, skazuje się na usługi wśród trędowatych. Wytworny niegdyś artysta, brat Albert, poświęca się szumowinom społeczeństwa, żyje wśród nich, dźwiga je z upadku. Ubogi lekarz we Lwowie, dr. Lukas, wśród anachoretycznego zaparcia się siebie, zbiera krociowy dar dla wdów i sierot. Zmarły niedawno dr. Burzyński w ostatniej chwili swego młodego życia myśli tylko o ojczyźnie i przekazuje jej wszystko, czem rozporządza.

To są ci bardziej znani, którym rozmiary czynu lub stanowisko towarzyskie nie pozwalają ujść nieopatrzenie.

Ale oto ktoś z tłumu z narażeniem własnego życia ratuje tonących. Ktoś kalectwem przypięta wyniesienie obcego dziecka z pożaru. Kroniki naszych pism wcale nierzadko notują takie zdarzenia.

Są w życiu naszym bohaterowie. Nie jest to bohaterstwo przywilejów

* Praca oświatowa, jej zadania, metody organizacja. Kraków 1913. Nakładem M. Arcta w Warszawie 46 st. 501. Cena 2 rb. 80 kop.

ODEON

Od dziś do Piątku,

Greta Wiesental w 4 aktowym dramacie

Wielki 3 godzinny program!
Nieznana kobieta Hugo Hofmanstala.

Czarnoskóry Bigorno arcywesola humoreska.

LISY arcyciekawe zdjęcie z natury.

Dzienniki Pathe i Gaumont Otwarcie sezonu wyścigowego w Warszawie. Ostatnie wydarzenia.

Steeple chase w Liwerpolu Największe wyścigi w Anglii.

NAD PROGRAM: Wstrząsający dramat amerykański oraz na ogólne żądanie Sz. Publiczności Powyższą komedią genialną

Pod jarzmem fałszu

MAKS LINDER profesorem Tango!

Maks Linder najczęściej zabawił i zabawi publiczność.

CASINO

OD DZIŚ DO PIĄTKU

!WIELKI SENSACYJNY PROGRAM!

Otwarcie sezonu wyścigowego w Warszawie

Albert Basserman w wielkiej 5-io aktowej tragedji

„KROL” Ryszarda Fiszera

Dzienniki Pathe & Gaumont (Mody i sztuka)

Ślub na Morzu Arcywesola kom. ameryk. w kolor.

Polowanie na zajace Wspaniałe zdjęcia z natury.

Steeple Chase w Liwerpolu Wstrząsające sceny.

Nad program: Hassan-Bey

Dramat w 2 wielkich aktach odegrany w Turcji

PUPILEK Arcywes. komedia ameryk.

Najlepsza orkiestra w całym mieście.

Warszawski
CYRK A. CINISELLI

Dziś we wtorek, o g. 8 min. 30 wiecz.

Nowość: WIELKI Balet pantomina. Wystawny

TANGO przed sądem

ze specjalnie dla cyrku zastosowanemi dekoracjami, bogate kostjomy i toalety, udział cał. baletu i solistów paryskich SALL'S i POLET'S.

Gościnnie występ

Bima i Boma

niezrównanych w dowcipach i kalamburach humorystów polskich. Pozatem reszta olbrz. programu.

Gimnazjum z prawami rządowymi imienia **W. Witanowskiego**

w Łodzi, Placowa 13,

podaje do wiadomości, że podania do kl. wstępnej i do wszystkich innych klas przyjmuje kanc. arja codziennie od 9-3. Dzieci chrześcian przyjmowane są na warunkach ulgowych. 1855-3-1

PODANIA

o przyjęcie do Męskiego Prywatnego Seminarjum dla nauczycieli ludowych w Ursynowie.

wraz z dokumentami (świadcstwo szkoły, metryka, świadectwo po-wtórnego szczepienia ospy, piśmienne zobowiązanie rodziców do regularnego wnczenia opłaty szkolnej, zaświadczenie 2-ch osób wiarogodnych co do moralnego prowadzenia się kandydata i krótki własny życiorys) należy nadsyłać przed 15 maja r. b. pod adres: Warszawa, skrzynka pocztowa № 377.

Kandydaci na kurs I (w wieku od lat 15-17) i na kurs II (od 16-18) winni stawić się na egzamin w Ursynowie 2 czerwca r. b. o godz. 8 wiecz. Kancelaria Seminarjum wysyła na każde żądanie program i warunki przyjęcia 0-0

MAGAZYN MOD

C. Kalinowska

PIOTRKOWSKA Nr. 26

poleca nowości na sezon bieżący. 2583-6

Pokój z kuchnią

i kawalerski pokój z wygadami na 4 piętrze do wynajęcia od 1 Lipca. DZIELNA 35. 1308-3

Pokój

do wynajęcia dla wyjeżdżających do kąpieli, w Sieradzu ul. Warszawska dom W-nej Piotrowicz Helena Gołaszewska 1307-5

DOM

do sprzedania w Aleksandrowie pod Łodzią przy ul. Kościelnej № 442, z pięknym ogrodem oraz dużym placem. Bliższa wiadomość w Łodzi, przy ul. Aleksandrowskiej № 18, u Koneczaka. Powyższy dom żądany jest na zakład fabryczny. Tamże do sprzedania motor czterokonny. 3-1

Ogłoszenia drobne:

Buchalter rutynowa- ny b. urzędnik bankowy, wychowaniec wyższej szkoły handlowej, posiadający znajomość języków miejscowych poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia uprasza się nadsyłać do Administracji „N. Kurjera Łódzkiego” pod „Buchalter-korespondent”. 4504-0

Pensjonat dla dzieci i młodzieży D-rowej Krulkowskiej w Będzinie zostaje otwartym 1 czerwca. Zapisy przyjmuje się od 11 do 5 po poł. Nawrot № 2. 1214-5

Inteligentny chłopiec chrześcijanin, umiejący mówić po niemiecku potrzebny zaraz na płatną praktykę do dużej księgarni w Łodzi. Zgłoszenia listownie z podaniem wieku, kwalifikacji i rekomendacji proszę składać w Administracji tejże gazety z napisem: „Okaziełowi tryzubłowski nr. 3 X 201954”. 1274-3

Młody człowiek — ślusarz z 4-rolenią praktyką przy motorach gazowych poszukuje odpowiedniej posady. Odeska 6 m 5. 1316-3

Mebie mało używane z kilku pokoiów wyprzedam bardzo tanio. Piotrkowska 190 m 1. 1329-2

Maszynę oryginalną Singera prawie nową tanio sprzedam. Mi-kołajewska 59 m. 6. 1306-3

Magiel do sprzedania. Wiado-mość: Ulica Cymmera № 6. 1336-3

Magiel do sprzedania. Ul. Mar-szałkowska № 1, za nielarnią Władz. 1387-2

U zaraz suteryny obszerne, wy-sokie, wiede, suche. Tamże re-mizy i stajnie. Przejazd 30. Wiado-mość: u zarządzającego domem. 1309-3

Osoba inteligentna w średnim wieku, miłej powierzchowności, rutynowana przyjmie obowiązki zarządzającej większym gospodarstwem domowym na wsi lub w mieście. Wynagania skromne. Łaskawe oferty przyjmie administracja „N. Kurjera Łódzkiego” Zachodnia 37 pod „Rutynowana Gospodyni”. 1038-0

Potrzebna jest do gospodarstwa na wiesi i do roboty w polu **dziewczyna starsza** pracowita i porządna. Potrzebny jest także do do pasienia bydła **chłopiec** lub **dziewczynka** w wieku od 12-16 lat. Zgłaszać się na ul. Konstantynowska № 13 na dotę w otoczeniu ostatnia siena, od godziny 12 do 2 w południe lub po godzinie 7 wieczór. 1180-0-1

Pensjonat Majewskich w Będzynie. Większość miejsc zajęta. Zapisy wrócić się kończą. Nowo-Spa-cerowa, 29 Wtorek, czwartki, soboty od czwartę do dziewiętej. 1303-1

Piekarnia ze sklepem do wynaję-cia od 1 lipca. Suwańska № 33. 1274-3

Pracownia do sprzedania z powodu wyjazdu Wiado-mość: w adm-inistracji. 1327-3

Pracownicy uzdolnieni do krawieczyny potrzebne. Konstantynowska 11. Głanz. 1328-3

Potrzebny furman z dobrymi świadectwami. Pańska 92. 1315-3

Szapoklak i cylinder prawie nowe do sprzedania zaraz. Adres zostawiony w administracji „N. Kurjera Łódzkiego” Zachodnia 37. 1037-0

Z powodu choroby piwiarnia do sprzedania. Długa 103. 1362-5

30000. Dla Filatelistów. marek pocztowych do sprzedania. Piotrkowska 259 m. 19 oficyna. 1 piętro od 7 ej wieczór. 1361-2

Zaginęło dwoje czteroletnich dzie-ci, chłopczyk i dziewczynka. Chłopczyk w granatowym ubranku, dziewczynka w czerwonej sukience włosy rozpuszczone. Ktoby wiedział gdzie dzieci się znajdują techce za-wiadomić ojca Antoniego Kowalczyka, Franciszkańska 29. 1350-1

Zgubiono paszport, wydany z gmi-ny Dolceck, pow. skierniewie-kiego, gub. warszawskiej, na imię Konstantego Szafranskiiego. 1311-3

Zaginął paszport, wydany z gminy Bałków pow. łęczyckiego, gub. kaliskiej, na imię Bronisławy Flor-czak. 1332-3

Zaginął paszport, wyony z gminy Szymanów, pow. sochaczewskie-go, gub. warszawskiej, na imię Emilija Serota. 1314-3

Zaginął paszport, wyonany z magi-stratu m. Końska, gub. radom-skiej, na imię Szajdli Tarnowskiej. 1330-3

Zaginął paszport, wydany z gminy Rusinów, pow. opoczyńskiego, gub. radomskiej, na imię Bartomieja Giemzy. 1354-3

Zaginął paszport, wydany z miasta Kutna, gub. warszawskiej, na imię Feliksa Kosteckiego. 1340-3

Zaginęła karta od paszportu, wy-dana z fabryki Poznańskiego, na imię Władysławy Cieślak. 1359-1

Zaginęła karta od paszportu, wy-dana z fabryki Poznańskiego, na imię Antoniny Becalik. 1360-1

Zaginęła karta od paszportu, wy-dana z fabryki J. Lewin, na imię Eleonory Ignasiak. 1357-1

Zaginęła karta od paszportu, wy-dana z fabryki Buhlego, na imię Alekszego Walczaka. 1351-1

Zaginęła karta od paszportu, wy-dana z fabryki Poznańskiego, na imię Eleonory Wilczyńskiej. 1352-1

Zaginęła karta od paszportu, wy-lana z fabryki Kretschmera, na imię Stanisława Ziłonka. 1353-1

Zagraniczne paszporty załatwia przedko i tanio M. Marszak ul. Długa № 21, mieszka 17. 2231-3